

Pedagogische betrokkenheid

In gesprek met Daan Maljers

Waar houden kinderen en jongeren zich momenteel mee bezig? Wat is het sociale perspectief van kinderen en jongeren in de huidige tijd waar mensen soms meer tegen elkaar staan dan gezamenlijk optrekken? Hoe ontmoeten kinderen elkaar in de huidige tijd en wat kunnen ze voor elkaar betekenen? Hoe werk je als docent vanuit je hart, hoe toon je je pedagogische betrokkenheid en maak je het verschil op het mbo? Een interview met Daan Maljers, docent aan ROC van Twente. | Corina van Doodewaard en Frank Gerritsen

Daan Maljers: "Iedere docent moet eigenlijk de maatschappij mee de klas innemen. Je moet ruimte en tijd creëren waar leerlingen tot elkaar kunnen komen. Creëer als eerste een opvoedkundige plek waar de vragen waarmee de leerlingen zitten daadwerkelijk een plek krijgen. Wat zijn hun issues, wat houdt ze bezig? In de cursus Positieve Gezondheid die ik nu geef aan mijn mbo-leerlingen, is dat van grote waarde. Leerlingen die van de middelbare school naar het mbo gaan moeten daar meteen voldoen aan een bepaalde beroepshouding. Zorg eerst dat ze gezien worden binnen de school, want op stage ervaren ze dat ze wel worden gezien. Dit socialisatie en subjectiveringsproces zou van begin af aan centraal moeten staan in elke beroepsopleiding. Geef ze daarin voldoende ruimte waarmee ze de verwachtingen van zichzelf en die van hun werk en opleiding kunnen benoemen. Ga op zoek naar hun stem. Als docent is het van belang je te kunnen verplaatsen en te handelen vanuit verschillende perspectieven, iets wat ik op de alo heb geleerd toen ik in aanraking kwam met de verschillende vak concepten."

De wereld waar mbo- en hbo-studenten in terecht komen zit vol met patronen en verwachtingen maar dat geldt in feite ook voor de

wereld waarin wij ons bevinden. Wat doet deze druk met jou en hoe kijk je daar tegenaan vanuit het perspectief van een pedagogisch klimaat willen neerzetten?

"Ik draai het om. Ik begin altijd bij het pedagogisch klimaat en zorg ervoor dat ik het instrument ben en word voor de student die goed weet waar hij of zij naartoe wil. Door een goed pedagogisch klimaat neer te zetten wordt juist ontwikkelruimte geboden waarin het ontkiemen haast vanzelf gaat. Timmer het vooral niet dicht. Het pedagogisch klimaat zou een impliciete voorwaarde moeten zijn binnen elke onderwijssetting en zeker binnen de beroepsopleidingen waar al veel expliciete voorwaarden van buitenaf voorhanden zijn. Om erachter te komen waar een student op een bepaald moment staat hoeft bijvoorbeeld niet altijd gekoppeld te worden aan een beoordeling. Een gesprek leent zich daar ook goed voor. Een gesprek waar relatie student – docent en professionaliteit bespreekbaar gemaakt wordt."

Wat speelt er nog meer in dat gesprek?

"Alles moet bespreekbaar gemaakt kunnen worden waarbij de regie, radicaal in dienst van de student, bij de docent moet liggen. Door het gesprek breed aan te vliegen is de kans groot dat er iets tussen zit waar de student

door geraakt of geconfronteerd wordt en zich zaken gaat realiseren m.b.t. zijn ontwikkeling. Of zich realiseert dat dit zijn professionele aanknopingspunt is en zijn of haar uniciteit ervaart: 'Hier ben ik'; 'Hier is het mij om te doen'; en 'Dit maakt mij uniek'. In de pedagogische verbinding met de docent leren studenten ervaren wat er mogelijk is en waar (persoonlijke) grenzen liggen en wat wel niet kan of mag. Als docent zijn er voldoende aanknopingspunten om een dialoog aan te gaan met studenten en ze daarin uit te dagen. Uitdagen in de zin van grenzen aftasten en wat ik, als docent, voor ze kan betekenen. Er zijn situaties denkbaar waarin een dergelijk gesprek niet mogelijk is, maar juist door deze grenzen te trekken zullen ze de verbinding en perspectieven echt wel ervaren. Een perspectief dat puur uit de student komt zonder dat ik de formele grenzen heb hoeven aangeven. Vanuit het gedachtegoed van pedagogisch klimaat is het dus een mooi voorbeeld van op welke wijze kinderen en jongeren op een spoor gezet kunnen worden in een mix van ontspannen en een hoopvol toekomstperspectief zoeken."

Werken vanuit een hoopvol perspectief, samen met jongeren optrekken, en ze daarin leren duurzaam sociaal te leven en zich open te stellen voor kennis en ideeën, hoe krijgt dat vorm binnen jouw cursus Positieve Gezondheid? Hebben de leerlingen bijvoorbeeld wat aan elkaar op dit vlak en kun jij daar wat mee als docent?

"Binnen de cursus Positieve Gezondheid is dit handelingsperspectief van opvoeden de basis. We hebben met meerdere mbo-opleidingen de handen ineengeslagen om positieve gezondheid, waarbij zelfregie van leerlingen het kernwoord is, vorm te geven. In

bijvoorbeeld de zorgopleiding kennen ze deze methode nog niet maar dat heeft veel te maken met de structuur waarop de zorg in Nederland is opgezet. Het stramien 'ik heb een probleem' en de zorg 'moet dat oplossen' is gebaseerd op afhankelijkheid van een ander terwijl binnen de positieve gezondheid de zorg hebbende zich de vraag moet stellen 'Ik heb zelf een (latente) vraag en ik ga zelf op zoek naar het antwoord op mijn vraag en mijn hulp. In de analogie naar het pedagogisch klimaat: straal een dusdanig (expliciet) pedagogisch klimaat uit waarbij studenten durven op te staan en durven aan te geven wie

ze zijn en hoe ze zijn. Juist op stages en in het werkveld is dit van belang want ook in deze context zal de student het gesprek over de gezondheid van

zichzelf, maar ook die van zijn collega's moeten durven aangaan. Als een stagegever gestrest is zal de student daar toch iets mee moeten."

Creëer als eerste een opvoedkundige plek waar de vragen waarmee de leerlingen zitten daadwerkelijk een plek krijgen

Het pedagogisch klimaat zou een impliciete voorwaarde moeten zijn binnen elke onderwijssetting

Waar schuurt het, waar lukt het niet?

"Er ligt geen paniklare methode op de plank. Door het in de cursus te ervaren en te voelen ga je begrijpen waar het om gaat en wat het voor de student, maar ook voor jezelf betekent. Het schuurt op momenten dat er geen wederzijdse klik is of op momenten dat iemand de ander niet meer begrijpt. Het vergt een groot pedagogisch hart om dit met studenten aan te gaan. De cursus Positieve Gezondheid is in ontwikkeling en wordt momenteel gedraaid binnen de opleidingen sociaal-pedagogisch werk, gezondheidsopleidingen, medische assistenten en de opleiding leefstijl coach. Binnen die laatste opleiding gaat het om meedoen in de maatschappij, zingeving en dagelijks functioneren. In de stagecontext van leefstijlcoach komen studenten veelal in de fitness-branche terecht waar het, eenvoudig gezegd, draait om bewegen en voeding. Binnen de mbo-opleiding Sport en Bewegen tref je pure doeners aan met het besef: 'Geef mij het idee hoe het werkt en ik ga het doen'. Door deze houding wordt positieve gezondheid niet echt geïncorporeerd."

Je werkt dus aan sterke relaties onderling, maar ook in het sociale netwerk met jongeren. Hoe kunnen we jongeren leren dat ze wat aan elkaar hebben en aan de samenleving als vangnet en als collectief om aan bij te dragen. Met andere woorden: hoe kan de leerling er voor zichzelf en er voor de ander zijn?

"Nadenken over je eigen gezondheid en die van de werkvloer is bij de huidige

Luister de tweede KVLO Podcast #2 Pedagogische betrokkenheid 'Hoe werk je als docent vanuit je hart.'

In gesprek met Daan Maljers (docent ROC van Twente)

Hoe toon je je pedagogische betrokkenheid en maak je het verschil op het mbo? In deze tweede aflevering van de KVLO podcast gaan Corina van Doodewaard en Frank Gerritsen in gesprek met Daan Maljers, docent aan ROC van Twente. Aanleiding van deze podcast is het interview-artikel dat is verschenen in dit magazine. Daan Maljers: "Iedere docent moet eigenlijk de maatschappij mee de klas innemen. Je moet ruimte en tijd creëren waar leerlingen tot elkaar kunnen komen. Creëer als eerste een opvoedkundige plek waar de vragen waarmee de leerlingen zitten daadwerkelijk een plek krijgen. Wat zijn hun issues, wat houdt ze bezig?"

Scan of klik de QR-code naar de podcast

generatie studenten best wel lastig omdat ze creatief zijn en 60 procent doorstroomt naar het hbo. Daar beseffen ze ineens dat ze in een leerfabriek beland zijn en daar niet in staat worden gesteld om eigen keuzes te maken. Iets wat positieve gezondheid juist propageert. De ontwikkeling van fitness naar personal trainer is een mooi voorbeeld waarbij deze afgestudeerde studenten waarde hechten aan dat persoonlijke contact en betekenisvol kunnen zijn voor de ander. Die zijn nieuwsgierig naar de ander en vragen zich af wat beweegt jou en wat heb je nodig om in beweging te komen en je leefstijl te veranderen."

Welke perspectieven zie je?

"We betrekken het werkveld om mee te doen in deze ontwikkeling. Een regionale leerwerkplek creëren buiten de school waar de student en de stage-docent samenkomen om de cursus Positieve Gezondheid te gaan doen. Het hoger onderwijs is ingeschakeld om ook deel te nemen aan deze leerwerkplek. Zo wordt over meerdere

niveaus multidisciplinair geleerd. Het toekomstperspectief dat ik voor ogen heb is dat ook hbo-verpleegkundigen, maatschappelijk werkers vanuit het mbo en hun stagebegeleiding daaraan gaan bijdragen." ●

Contact

CL.van.Doodewaard@windesheim.nl
frank.gerritsen@han.nl

Corina van Doodewaard is senior-onderzoeker in het lectoraat Bewegen, School en Sport van Calo-Windesheim
Frank Gerritsen is opleidingsdocent aan de ALO-HAN

Daan Maljers is docent aan ROC van Twente

Kernwoorden

pedagogische betrokkenheid, mbo, positieve gezondheid, burgerschap